

методологічну позицію: вірогідно, говорячи про впливи цінностей і переконань філософа (мислителя) на результати його творчості, варто враховувати предметне спрямування останньої. Звичайно, у міркуваннях про філософські засади наукової теорії такої щільної кореляції особистісних переконань та результатів філософської діяльності годі й очікувати.

Валентин Вандишев

Сумський державний університет,
м. Суми

СВІТ-РЕАЛЬНІСТЬ І СВІТ-УЯВЛЕННЯ

Значна частина наших знань – це не більше ніж наше уявлення про те, що ми знаємо. Утім, і діяльність інших людей ми можемо зрозуміти лише у тій мірі, в якій знаємо, що вони думають або знають про обговорюваний предмет або явище. Так, дії фокусника на сцені по-різному сприймають захоплені діти, які прагнуть зрозуміти суть того, що відбувається; дорослі, які аналізують прийоми артиста; люди, які знають особливості постановки фокусу, який споглядають.

В більшості своїй наші знання в істотному не відповідають реальному стану речей. Звідси і наше нерозуміння того, що відбувається. Адже знати – це ще не означає розуміти. Світ нашої реальності – це світ дуже сильно суб'єктивований, часом вигаданий, часом – фантастичний. Наші знання, які демонструють свою продуктивність в одній сфері, в інших лише частково дозволяють щось пізнавати і пояснювати. Саме тому знання спонукальних мотивів людей дає більше шансів успішно взаємодіяти з ними.

Поняття *світ* – поняття світоглядне, воно соціально обумовлене, оскільки мисляча людина занурена усіма своїми помислами, відчуттями й усім своїм способом життя в конкретне суспільне середовище. Тому людина і не може відноситися неупереджено і байдуже до дійсності, що її оточує, бо надто рідко ми – сторонні спостерігачі. Пізнання світу також орієнтоване на пізнання відношення духу і матерії, природи і суспільства, природи і суті людської свідомості, пізнаваності світу, сенсу життя, Абсолюту, вічності і смерті, нескінченності і безсмертя, щастя і краси, можливого і випадкового і багато чого іншого, без чого немислиме повноцінне людське шукання істини.

Світ, що сприймається людьми, як правило, сприймається різним чином, що і фіксується в понятті. Можна без перебільшення сказати, що який світ людини, такий і її світогляд. Світ людини такий, який образ її життєдіяльності, яка міра її ерудованості, освіти і культури. Світи завсідника Інтернет-кафе і ринкової торгівки, академіка і слюсаря-складальника, банкіра і географа, фермера і астронома, філософа і домогосподарки істотно розрізняються. Звідси і просторовість гамми уявлень про світ. Матеріалістично мислячий учений скаже: «Світ – це **Мною Інтерпретована Реальність**», а прихильник філософії санкх'я стверджуватиме: «Світ – це Маса Ілюзорних Рефлексій». Фізик-теоретик упевнений: «Світ – це узагальнення Результатів Моїх спостережень і теоретичних розрахунків». Хтось висловиться в тому сенсі, що світ – це Мною Сходжена Батьківщина, а для віруючої людини «Світ – це Мною Сповідана Релігія». А вже для художника світ – це Реальність Зображена, або Прикрашена, а то і сприйнята Спотворено. І це лише мала дециця того, яким світ уявляється людям, професійно різним чином орієнтованим. Тому в короткому слові *світ* є фундаментальний зміст.

Інформатизація як глобальне явище, трансформація змісту багатьох звичних слів, зростаюча диференціація наукового знання, відособленість різних груп учених, що посилюється, формування специфічних мов науки, ускладнюють комунікацію і взаєморозуміння в суспільстві, що ще більше обмежує можливість сприйняття поняття світ.

Способи обміну і перерозподілу інформації, що змінилися, приводять до переоцінки всіх раніше існуючих уявлень про світ, тим паче, що і само поняття світ далеко не таке однозначне, як це прийнято уважати. В той же час за поняттям світ приховується те чи інше бачення реальності. За певних умов, при зацікавленості певних владних структур і політичних сил цілком можливо сьогодні представити історію, що вже відбулася, в абсолютно іншому, зручному і вигідному світлі, додаючи колишнім фактам і подіям інше забарвлення, представляючи в іншому ключі мотиви дій відомих історичних діячів. Більш того, багато фактів можна приховати, а замість них вигадати інші. Власне, в цьому і полягає діяльність «Міністерства правди». Джордж Оруелл ввів це міністерство в свою антиутопію абсолютно справедливо і практично нічого не вигадав, бо це міністерство існувало завжди. Інакше навіщо б професійні історики болісно продиралися крізь частоколи архівних документів у пошуках правди про минулу історію людства, втім, додаючи і дещо від себе.